

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat

Leto XXX.

Celovec, 30. kimavca 1911.

Št. 48.

XXI. letni občni zbor

„Katoliško - političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“

se vrši

v četrtek dne 26. oktobra l. 1911.

točno ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu.

Odbor.

Slovinci, udeležite se tega občnega zbora v sijajnem številu! Agitirajte za udeležbo! Vsak zaveden Slovenec mora priti! Pokažimo baronu Heinu, da nas tudi roka deželnega predsednika ni mogla in nas ne bo užugala!

Draginja.

(Od odličnega sotrudnika »Mira«.)

(Nadaljevanje.)

V zadnjem članku smo navedli velevažne razloge o vedno bolj naraščajoči draginji.

Zal, da pisatelji nimajo poguma povedati, kako naj se zlu odpomore. Gospodje so podobni zdravniku, ki stoji pred novo boleznijo, a ji ne ve nobenega zdravila! Če je razsajala po Štajerskem in Koroškem nova mladinska bolezen »polyomyelitis«, in zdravniki niso vedeli pomoči, jim ne zamerimo, če pa voditelji ljudstva in postavodajalci ne sprevidijo, odkod prihaja splošno gospodarsko propadanje, jim bomo očitali, da so slepci — in da tega ne vidijo, kar vidi in ve vsak kmet.

Vse ljudsko propadanje bi cen ne bilo podražilo, ko bi se ne bile v 15 letih popolnoma spremenile razmere v deželah, ki žito izvažajo.

Indija je imela žitnega izvoza leta 1891/92 1,500.000 ton (= 10 q); l. 1900/01 le

2500 ton; leta 1902/03 515.000 ton. Izvoz se je torej znižal za eno tretjino, če se ne jemlje v pošte l. 1900/01, ko je bila žetev izredno slaba.

Severna Amerika je izvažala l. 1895 pšenice 126,000.000 bušel (= 36 l); leta 1897 145,000.000 bušel in leta 1904 71,000.000 bušel.

Ovsa je izvažala:

L. 1900 41,000.000 bušel; l. 1903 21,000.000 bušel.

Zdaj se že močno računji z žetvijo v Argentini, a jasno je, da bo Evropa morala bolj skrbeti za svoje polje, da bo morala skrbeti, kako in kje pridelati si kruha. Ni še dosti let, ko se je čestokrat na soc. demokratiških shodih naglašalo: Četudi kmeta ni — kruha bo vedno dosti, pridelovali ga bojo drugi! Sanjalo se je namreč marsikomu, da se bo kedaj kruh dal delati iz zemlje, ne da bi sejali pšenico in rž. Zatrjevali so, da bo veda tako napredovala in da bo kemija že našla potrebne pripomočke. Tisti preroki so že pomrli, ali se postarali, cene živil rastejo neznosno, javnost še čaka tistega lepega dne, ko bomo jedli kruh, ki ga delajo tovarne iz kamenja. Ali naj čakamo tistega dne in zraven naj gladu umrjemo?

Bila so leta, ko je bilo delo v čisljih in je zemlja imela veliko vrednosti. Nova doba pa je vse preobrnila. Zdaj velja le še tisti nekaj, ki je pohajal šole, delal izkušnje, ki je postal učitelj, doktor, uradnik. Kmeta pa se je zasramovalo. Mladina se s silo jemlje od dela in priveže do 14. leta na šolsko klop, tako dolgo, da potem že za delo več ni. V šoli se mladina ne pripravlja za stan, v katerem so živeli stariši. Z delom se jo straši, kakor otroka s strahom: »Uči se, pa ti ne bo treba delati.« »Če se ne boš učil, boš dober za kramp, za gnoj voziti, za gnojne vile itd.« »Hodi v šolo, da ne boš hlapec, boš kaj boljšega postal!« Tako se uči po ljudskih šolah! Mili Bog! Če se otroku osem let trobi tako poguben nauk v ušesa, odkod naj zajema še kaj veselja do dela? Bilo je o pomladi leta 1909. Pri kmetu Maniču na Oišenici je služila delavka, ki je imela 13letnega fanta. Fant bil rad delal, šola, nemška šola v Velikovcu pa se mu je gnjusila. Mati je pošiljala fanta v šolo, ker postava tako veleva.

A fant in postava je nekaj drugega. Fant je šel po gozdu se sprehajati. Oblast je hotela mater kaznovati, a mati ni bila nič kriva. Zdaj je prišel učitelj iz meščanske šole v Velikovcu osebno in mu je razkladal, kako lahko postane kaj boljšega, če bo hodil v šolo. »Gospod učitelj«, mu je odgovoril fant, »jaz pa menim, da mora biti za delo tudi ljudi na svetu.«

In ko bi bilo res, da je delavec, ki pride v mesto, postal »nekaj boljšega«!

Kdor živi v mestu, pozna razmere! Koliko je bede med delavci in manjšimi obrtniki! Koliko je revščine med nižjimi uradniki! In ravno v nižje uradniške službe tiščijo kakor slepi od učiteljev in šol preslepljeni kmečki sinovi. Sodnijski sluga, čuvaj v ječi, hišnik, hišni hlapec . . . ! Ali so pač te službe vredne, da ljudstvu požro najbolj nadarjene sinove, ki so bili podčastniki pri vojakih in potem se niso vrnili, ker so hoteli postati »nekaj boljšega«!

Res je sicer, da je življenje na deželi v sedanji dobi dostikrat silno težavno. Slaba so stanovanja, slaba, dostikrat izprijena je hrana, slaba obleka, nesnažno je delo. Da! Res! Ali to naj bi se zboljšalo in tukaj naj bi bil posegel vmes hvallisani kulturni napredek! Za to ljudska vzgoja še ni storila skoraj nič! Kmečka hiša je lahko tako lepa, kakor župnikova, kmečko dekle naj bi bila izurjena kuharica, sinovi naj bi znali, kako se lepo pripravi meso, kako se naj porabi sadje. In obleka? Zakaj pa si ljudje kupujejo pisane cunje, tanke kakor pajčevina po prodajalnah, kolovrat pa stoji v kotu, staro domače debelo sukno se ne nosi več! Gospoda iz mest se oblači ko hodi na planine v loden in si obuje kovane čevlje. Kmet pa se oblači — v žamet in postaja bolj podoben tistim nesrečnikom, ki polnijo naša predmestja: postaja proletarec.

In kmečka hrana? Kava, čaj, žganje! Gospoda v mestih redi deco z mlekom, ovseno moko in jedili, ki jih priporočajo zdravniki. Kmeti in kmetice pa dajejo otroku čaj, kavo, morebiti še črno kavo z alkoholom! Oče je bil še mož, otrok pa je podoben žabi!

Podlistek.

Beda.

(I. M.)

Martin Blažon je bil pisar pri notarju. Imel je lepo, mlado ženo in troje malih, razposajenih otrok.

Bil je pravi čudak. S talentom je bil bogato nadarjen in postal bi lahko mož visokih ciljev, vrlega značaja, vreden spoštovanja, toda njegova volja je bila šibka, njegovi sklepi nestanovitni. Bil je revež — pijanček, obžalovanja vreden lahkoživec.

Tri otročiče je imel, vse tri zdrave in ljube in vsem trem je bila prihodnost temna, mračna.

Bil je srednjevelik, okroglega trebuha, mastnega obraza. Naočnik mu je nerodno čepel na debelem nosu. Starikav klobuk in oguljena, od dežja oprana in od solca orumenela suknja sta pričala, da z ozirom na njegovo službo ni mnogo držal na obleko. Dežnika ni videl svoj živi dan nikakega. Bodisi da je bila še hujša ploha, on jo je lepo mirno mahal po sredi ceste, ne oziraje se na ljudi, ki so se začudeni ozirali za

njim. In če bi tudi imel dežnik, zgubil bi ga ali pa zastavil pri prvi priliki.

Jako trdo kožo je imel Martin Blažon. Ni mu bilo mar, da so ljudje govorili to in ono, mu znanci prigovarjali, naj prične drugačno življenje; on je ostal pri tem, česar je bil že navajen. Ni si hotel vtepati novotarij v glavo, ni hotel izpreminjati poti, čeravno je vedel, da pelje navzdol v pogubo. Dokler ni imel denarja, bil je resen, malobeseden in trezen. Bil je doma pri otročičih in stregel ženi, ubogal jo, obljubil ji vse, česar koli je želela. A gorje, ko je prišel plačilni dan, ko je prejel tistih petinpetdeset goldinarjev! Vse beznice je iztaknil, zašel v vsako družbo, če je bila že manj vredna. Ženi je ostalo to, kar mu je s silo rešila iz žepov.

Žalostnodivje je bilo to življenje. Notar ga je opominjal pogostoma, naj se poboljša, mu zapretel, da ga spodi pri prvi priliki iz službe, ako ne bo drugače. Pa Martin Blažon je bil poraben za vsa pisarniška dela, in notar mu je le prizanašal. Ker ga pa nekoč ni bilo v pisarno cel teden, mu je službo odpovedal.

Ni pomagalo nič, iskal si je zaman službe po drugih pisarnah. »Ne stori nič,« je premišljeval mirno, »saj delam rad, dokler

morem, in delam tudi vse, karkoli mi pride pod roko; naj pa poskusim — v tvornici.«

Priden je bil Blažon in ni se sramoval nobenega dela. Delal bi tudi noč in dan, ko je bil pri trezni volji, samo da bi ustregel svoji ženi in otročičem, ki jih je tako ljubil. In to je bila njegova najlepša in plemenita lastnost.

V tvornico je šel in dobil delo dninarja in devetgoldinarsko tedensko plačo. A težko delo mu je škodilo, izmzgavalo mu je telo, oči so se mu udirale, roke so mu bile trde, žuljave. S čutom in bridkostjo je zrla nanj mlada žena in tiho ihtela, premišljujoča prihodnost. Uboštvo in nesreča ji je stopalo pred oči, ko je zrla na male, nedorastle otročiče, ko je opazovala zmršanega, polpijanega moža-trpina, ki si je začel v svojem trpljenju tešiti strast že — z žganjico. Vedno navzdol je peljala pot. Vedel je, da koplje prokletstvo in nesrečo nad seboj in nad družino svojo, a ni se ustavil. Devet let že hodi to pot, ne more kreniti v stran, preveč je že uglajena . . .

Tri leta se je držal v tvornici, tri leta si izpodkopaval blagostanje, dokler mu ni slednjič izpodletelo na isti način, kot v pisarni . . .

Kaj čuda tedaj, da ni več živil, in kar jih pride, so grozno draga. Kmet*pa od tega nima nič. On je zraven največji revež. Morebiti pride čas, ko bo javnost morala spoznati, kako blazno vzgajamo ljudstvo in ko sto let mine, se bodo pozni rodovi čudili, kako je naša doba bila tako neumna, da je delala z najdražjim kar imamo, z otroki, tako vnebovpijoče poizkuse.

Draginja je posledica in kazni nespametne novodobne ljudske vzgoje in bo z drugimi razlogi pripomogla, da bo ljudstvo zopet začelo iskati svoj blagor v delu in ne v lenobi in pogubnem vžitku!

Važen predlog poslanca Grafenauerja.

Poslanec Grafenauer in tovariši so takoj, ko je bil sklican državni zbor, 21. julija t. l., vložili za kmete velevažen predlog, ki ga bo poljedelski odsek, ki se bo šele konstituiral in v kterega bo najbrž izvoljen tudi g. poslanec Grafenauer, brez dvoma sprejel. Predlog se glasi:

Visoka zbornica skleni:

I. Da se zagotovi obstoj in gospodarstvo malih in srednjih kmečkih posestev, naj se v svrhu poizvedbe potrebe, oziroma pomanjkanja pravice do stelje, paše in drv uradno ukaže in izvede nova zemljiška odveza.

Kjer je tako pomanjkanje ali potreba, naj se ji zadosti iz v obratnem okolju ležečih fondnih in grajščinskih posestev z odstopom sveta potom odveze.

II. Nakup kmečkih posestev v svrhu arondacije (zaokrožbe) posestva, je posestnikom, kojih direktni davčni predpis je dosegel vsoto 150 K, le tedaj dovoljen, če je zato bila naprošena in je dovolila občina, v kateri leži posestvo, ki je naprodaj.

Nameravani nakup in prodaja je po občinskem predstojništvu naznaniti v občini nahajajočim se agrarnim krajevnim družbam ali sosesčinam.

Agrarne krajevne družbe ali sosesčine imajo pri nakupovanju kmečkih posestev pri enakih cenah prednost.

III. Na tujih posestvih se nahajajoče drvaščine (Holzservitut), steljne in pašne služnosti (servituti) se naj, če zahteva to ena tretjina služnostnih upravičencev, računje po deležih, oziraje se na gospodarsko vrednost takih pravic za upravičence, s svetom odrešijo (odkupijo), pri čemur je dopustna potom pogodbe nastala posestna pridobitev le od strani upravičencev.

Vsled odveze služnostnih pravic kake-mu posestvu pripadajoč svet se more od posestva ločiti le potem, če se istemu s tem da enakovredno nadomestilo in gospodarstvo posestva ne trpi škode.

IV. Vlada se poziva, da na podlagi tega predloga izdela primerne zakonske predloge in jih čimprej predloži visoki zbornici.

Formelno se predlaga, odkazati predlog brez prvega branja poljedelskemu odseku.

Dunaj, 21. julija 1911.

Nove skrbi, novi obupi. Doma je beda, oglašja se glad in vedno večje pomanjkanje in siromaštvo. Otroci želijo kruha, potrebujejo oblačila. Žena jih tolaži dan in noč, jih pomiluje, roti moža, naj se iztrezni, predno ne ugonobi cele družine.

Pretrde kože je bil Blažon, da bi si gnalk srcu govoričenje in opravljanje ljudi. Neupogljiva trma in omahljivi sklepi so mu branili do resnega premišljevanja. Suženj je bil notranjih sil, suženj strasti in pohlepa po pijači.

Strupeno žganje mu je morilo telo, težko delo ga tlačilo k tlom, opešale so mu moči in tresel se je že od slabosti.

»Moj Bog, Martin, nehaj!« je obupno vzklikala žena. »Strezni se, spametuj se, saj nisi živina! Otroci pomrjejo od siromaštva, mene spraviš v grob od žalosti in skrbi! Nehaj, Martin!«

»Stokrat, tudi dvestokrat sem že sklenil pustiti pijačo, pustiti beznice, a skušnjava je močnejša, kot moja volja. Ljuba moja, vem kaj delam in zato me mori in peče še huje težka vest. Voljo imam dobro, a slaba je moja odločnost, omahljiva moja stanovitnost! O Bog, ti se me usmili, nesrečneža!«

Uprl je osivelo glavo v roke, naslonil se ob mizo in bridko zaihtel. Poznal je samega sebe, poznal svoje gorje in revščino, svoje slabo nagnjenje in neodločnost, oma-

Slovenski abiturientje!

Zapuščate gimnazij, realko, vaš drugi rodni krov, poln sanj, ki so vas spremljale skozi prva mladostna leta, in stopate na široko cesto življenja. Široka je pot za razpotjem, široka in težavna in le tisti hodi varno po njej, ki ima železno voljo in gotov jasen cilj pred očmi.

Nimamo lastnih visokih šol. Primorani smo iti v tujino, predvsem na Dunaj, v Gradec in Prago. In ravno v tujini, ki ima toliko izkušnjav in nič srca za nas, je potrebno, da se združimo vsi enakomisleči pod enim krovom, ki naj nam nadomestuje domovino, obenem pa pomaga, da postanemo res možje.

Slovensko katoliško akademično dijaštvo vas vabi v svoja društva, vas vabi v »Danico«, »Zarjo«, »Dan« in »Slovensko dijaško zvezo«, v društva, ki stavijo članom jasne cilje. Vzgojiti jih hočejo v značajne katoličane in požrtvovalne, nesebične narodne delavce. Vabimo vas, ki ste si izvolili križ za zvezdo vodnico svojega življenja, da se nam pridružite. Prepričani smo, da je treba katoliškemu inteligentnemu dandanašnji odločne načelne vzgoje, ako hoče ostati zvest katoliškim idealom in vztrajati v mladeniški navdušenosti v boju zanje. Kje se mu nudi lepša prilika za to, kot v družbi enakomislečih tovarišev, v društvih, kjer vlada načelno soglasje.

Delo v naših društvih je samoizobraževalno in narodno-obrambeno.

Vsa naša društva imajo bogate knjižnice, naročena so na mnogo revij in časopisov; potom predavanj pa bude zanimanje za vse najrazličnejše pojave domačega in tujega življenja.

Za praktično narodno-obrambeno delo se nam odpira široko polje: V Gradcu skrbi »Zarja« za »Kres«, na Dunaju »Danica« za »Stražo«, v »Dnevu« lahko študirate češko narodno - obrambeno delo in seznanjate rojake z njim, v »Slovenski dijaški zvezi« pa imate priliko, da posvetite svoje mlade sile neposredno domačim tlem.

V tujini boste čutili premoč naših narodnih nasprotnikov, obenem pa tudi potom naših društev podali bratsko roko drugim Slovanom. Že kot dijaki boste pomagali graditi ono stavbo katoliške slovanske vzajemnosti, ki edina more zajeziti prodiranje naših sovražnikov. Naša društva so včlanjena v »Slovenski ligi katoliških akademikov«. Na Dunaju je »Danica« v najožjem stiku s hrvaškimi katoliškimi akademiki v »Hrvatski«, s češkimi v »Lipi« in s poljskimi v »Polonii«; — v Pragi stanuje »Dan« pod eno streho s »Češko ligo akademično« in iz »Zarje« je izšlo letos novo hrvaško katol. akademično društvo »Preporod«. Tukaj se goji slovanska vzajemnost smotreno, na realni podlagi, v načelni edinosti.

Slovenski abiturientje, ki ste načelno naši in vam je do dela za katoliško, sloven-

hujočo нрав. Poznal je to in peklo ga je globoko tam v prsih in ga tiščalo, grizla ga je bridko zavest. Pot je bila že dolga, uglajena, težko je okreniti smer.

Imel je dobro pošteno srce in pridne roke. Ni se ustrašil ne sramoval težkega dela. Bil je revež-trpin, tirala ga je v propad njegova omahljivost v samopremagovanju, njegova neodločnost proti strastem skušnjav, okorelost v trezni preudarnosti.

Dobil je službo v hotelu, kjer je opravljal hlapčevska dela v hlevu in na dvorišču. Trdo je bilo delo in naporno, upogibalo mu je hrbtišče od dne do dne. A skušnjave so bile tu še večje. Izpostavljen je bil vednim napeljevanjem k pijači, k slabim pijanim tovarišem. Omahoval je ter končno omahnil — — —

Žena je ležala na smrtni postelji. Revščina in gorje ji je vcepilo nevarno vročinsko bolezen. Štirinajst dni je ležala ter ko- nečno obležala . . .

Siromašen je bil pogreb. Otroci so jokali doma, klicali mamo, prosili kruha. Sočutni ljudje so se jih usmili, poslali jih v sirotinski zavod.

Martinu Blažonu so potekali zadnji dnevi njegovega žalostnega življenja v mestni hiralnici — — —

slo in slovansko stvar, pridite med nas, pridite v »Danico«, »Zarjo«, »Dan« in »Slovensko dijaško zvezo«.

Za »Danico«:

iur. **Stanko Masič**, iur. **Vekoslav Vrtovec**,
t. č. predsednik, t. č. tajnik.

Za »Zarjo«:

iur. **Anton Ogrizek**, iur. **Joško Šenk**,
t. č. predsednik, t. č. tajnik.

Za »Dan«:

iur. **Josip Dular**, iur. **Anton Rebol**,
t. č. predsednik, t. č. tajnik.

Za »Slov. dijaško zvezo«:

iur. **Fran Jež**, iur. **Gvidon Zbašnik**,
t. č. predsednik, t. č. tajnik.

Politične vesti.

Vojna med Lahij in Turki?

Ni še končan nemško-francoski prepri zaradi lakote nemške in francoske države po Maroku, že je iznenadilo svet drugo sporno vprašanje med Turki in Lahij glede Tripolisa, ki tudi leži ob Sredozemskem morju severne Afrike. Lahom se cedijo sline po Tripolisu, kjer so se že dobro ugnježdili, Turki pa krčijo pesti nad laško poželjivostjo. Lahij so svoje Sredozemsko brodovje že v soboto, 23. t. m., poslali pred Tripolis. Prva divizija pod vodstvom admirala Aubry obstoji iz oklopnih križark »Roma«, »Napoli«, »Amalfi« in »Pisa«. Druga divizija je sestavljena iz starejših oklopnih »Gari baldi«, »Feruccio« in »Varese«, ki vozijo nekoliko počasneje. Te vojne ladje spremljate dve diviziji torpedovk in torpednih rušilcev. Vzrok za tako vojno demonstracijo se lahko najde, če se ga išče. Lahij vedo povedati, da so laški trgovci v Tripolisu ogroženi, turške oblasti jih preganjajo in da je njihovo premoženje v nevarnosti. Vrhtega so Turki baje tudi neko laško trgovsko ladjo blizu Tripolisa zaplenili. Samo tega ne povedo, da so Lahij v Tripolisu nastopali vedno izzivalno in ošabno in da so vsled tega sovraženi.

Kaj porečejo druge države?

Laška država ima najbrž, vsaj v načelu, od drugih držav indirektno privoljenje, da se sme polastiti Tripolisa. Italija je itak zadnja leta kljub trozvezi z Avstrijo in Nemčijo brez vsakega ozira na ti dve zaveznici v tako imenovani politiki »Sredozemskega morja« podpirala Francosko in Angleško. In res se poroča, da se je Angleška obrnila do Laške s prošnjo, da varuje v Tripolisu živeče Angleže. Avstrija in Nemčija pa kot zaveznici Laške v tem slučaju tudi ne bodo protestirale. Vendar pa skoro gotovo Lahom ne bodo pomagale, ker so zadnja leta Lahij zavzeli nasproti Avstriji in Nemčiji več kot čudno stališče.

Kako v Tripolisu?

Podmorska brzajavna zveza s Tripolisom je v laških rokah, zato prihajajo poročila iz Tripolisa preko Tunisa. Po tej poti se poroča, da je mohamedansko prebivalstvo v Tripolisu zelo razburjeno. Od 10.000 v Tripolisu živečih židov so bogatejši pobegnili na Turško ali v druge evropske države. Mohamedansko prebivalstvo na deželi trumoma prihaja v mesto in se pripravlja na vojsko. Tripolitanci so baje že sporočili turški vladi, da bodo sestavili sto domačih bataljonov.

Turške izjave.

Nek angleški časnikar se je pogovarjal z namestnikom turškega poslanika v Parizu in mu je isti izjavil sledeče: Dobro volje Turki pod nobenim pogojem ne bodo prepustili Tripolisa. Mogoče je Tripolis iztrgati s silo, prodal pa se Tripolis ne bo. Če pa bodo hoteli vzeti Tripolis s silo, se bomo branili, in ta obramba bo neizprosna. — Turški zastopnik je pripomnil nadalje, da se nahaja sedaj v Tripolisu ena turška divizija z 20.000 do 25.000 mož. Vse tripoliško prebivalstvo bo mahoma po koncu, če pošlje Laška v Tripolis čete. Italija bo tam našla nekaj drugega, kot kak vojaški sprehod. »Imamo pa še drugo orožje, kakor n. pr. da izženemo vse laške državljane iz Turčije in da odpovemo turškim trgovskim pogodbam. Če bi morda Italija skušala izkrcati svoje čete na

evropskem ali azijskem obrežju, smo v stanu laške čete odbiti. Če se bomo morali vojskovati, se bomo ljuto in upam, da si bo laška vlada dobro premislila, predno začne tako nevarno podjeje.

Pomisleki laških vladnih krogov zoper vojno.

Laška vlada ima zoper vojno s Turčijo pomisleke. V slučaju vojne bi morala poslati v Tripolis vojsko 100.000 mož, ki bi imela več mesecev opravka v Tripolisu. Vrh tega nima Tripolis za Laško Bog ve kako ugodne lege, ugodnega obnebja in bi vojna stala več, kakor bi bilo dobička za Laško. Veliko škodo bi trpela Italija tudi v trgovinskem oziru na vzhodu. Zato bo Laška skušala pobotati se s Turčijo mirnim potom. V torek sta imela v Rimu tamošnji turški poslanik in laški minister za zunanje zadeve di San Giuliano daljši pogovor. Turški poslanik je izjavil, da želi turška vlada vsa pereča vprašanja z Italijo na prijateljski način poravnati. Di San Giuliano je rekel, da se Italija svojim pravicam na Tripolis na noben način ne more odpovedati, da pa želi, da ohrani prijateljstvo s Turčijo.

Državni zbor.

Po poročilu »Narodnih Listov« bo državni zbor sklican na 5. vinotoka k 75dnev-nemu zasedanju.

Dnevne novice in dopisi.

Občni zbor »Slovenske Straže« se vrši letošnje leto v Celovcu, v veliki dvorani hotela »Trabesinger«, v nedeljo, dne 1. oktobra. Začetek ob 11. uri dopoldne. Pose-tili nas bodo bratje Slovenci iz Štajerskega, Kranjskega in od sinje Adrije; v Celovcu bo tedaj zbran cvet katoliško - narodno misle-če inteligence. Kakor se sliši, pride to pot v Celovec tudi moški pevski zbor »Ljubljana«. Slovenci in Slovenke, zlasti iz Celovca, po-kažite, da imate zmisel za prepotrebno obrambno delo in pridite!

Šolski vesti. Razpisano je mesto nadučitelja na trirazredni ljudski šoli v Maloščah. Znanje slovenščine se zahteva. — Raz-pisano je moško učno mesto na trirazredni-ci v Mariji na Zili. Slovenščine šolska oblast ne zahteva. Menda je mnenja, da so v Ma-riji na Zili sami trdi Tevtoburžani.

Odlikovanja. Deželnemu vladnemu svet-niku in vodji okrajnega glavarstva Beljak Janezu Schusterju je bil podeljen naslov in dostojanstvo dvornega svetnika, vodji okr. glavarstva št. Vid, okrajnemu nadkomisar-ju Francu vitezu Siller pl. Gambolo naslov in dostojanstvo okrajnega glavarja in okr. komisarju dr. Blažu Lahovniku v Beljaku zlat zaslužni križec s krono. Vladni svetnik Schuster je bil menda odlikovan za svoje »vzorno« in »postavno« ter »objektivno« po-stopanje nasproti Slovincem!

Izpred sodišča. Janez P e p e l n i k in še dve ženski iz občine Spod. Dravberg so bili toženi, da so tretjemu izpolnili brez njego-ve vednosti glasovnico. Vsi trije so bili pri obravnavi pri deželni sodnji v Celovcu 27. t. m. oproščeni, ker v njihovem dejanju ni bilo nič kaznjivega. Obdolžene je zagovar-jal g. dr. Brejc. — Istega dne se je vršila istotam obravnava zoper g. Janeza Cir-goja p. d. Šoštarja v Globasnici, ki je bil obdolžen, da je Janezu Cirgoju Žludrovemu izpolnil glasovnico. Ovadbo je izkuhal zna-ni Gustl Paar in žineški oskrbnik Hey je dal menda svoj zegen zraven. Kar je manj-kalo, je pa dodal gospod sodni svetnik dobrolovaški, kateri, kakor se je na razpravi trdilo in dokazalo, naj-važnejšega dela, zagovora, ni hotel protokolirati. Tako je prišlo do obtožbe, katera je pa padla takoj v vodo, ko je deželna sodnija zaslišala od zagovor-nika dr. Brejca predlagane priče. Po teh se je namreč izkazalo, da je Janez Cirgoj Žlu-drov že nekaj dni pred volitvijo svojo gla-sovnico sam raztrgal in proč vrgel in da mu je zaraditega obtoženi p. d. posestnik Šoštar le svojo glasovnico z imenom kandi-data Grafenauerja dal, kar seveda nika-kor ni kaznjivo, ker s svojo lastno glasovnico vsak stori, kar hoče, samo tujo volilec to dovoli. Šoštar je bil torej sijajno oproščen in bi sploh tožen ne bil, če bi bil gospod sodni svetnikdobrolski, kar je bila

njegova dolžnost, vse te priče že v preiskavi zaslišal! Opozarjamo predsedstvo deželne sodnije na postopanje imenovanega gospo-da sodnega svetnika v tem slučaju. Paar in Hey pa menda ne bosta šampanjca pila iz veselja nad to zmago pravice!

Šola v Vogrčah pri Pliberku pred upravnim sodiščem. Dne 11. oktobra t. l. bode vprašanje o učnem jeziku na ljudski šoli v Vogrčah pri Pliberku pred upravnim sodiščem na Dunaju. Kakor v slučajih št. Danijel in Strojna, potrdilo je naučno mini-strstvo tudi glede vogrške ljudske šole sklep deželnega šolskega sveta, za Koroško, s ka-terim se je prošnja krajnega šolskega sveta, da naj se za šolo v Vogrčah določi slovenski jezik, kot učni jezik, kratkoma zavrnila. Proti tej ministerialni odločbi, pa se je pri-tožila razun nekaterih stanovalcev v Vogr-čah tudi občina Blato, pod katero Vogrče spadajo, na upravno sodišče, ki bode torej 11. oktobra 1911 sodilo o učnem jeziku na imenovani ljudski šoli. Zanimivo na celem slučaju je to, da takrat naučno ministrstvo proti naši pritožbi ni vložilo nobenega protispisa, kakor je to storilo v slučajih Strojna in št. Danijel. Iz tega sklepamo, da so na Dunaju že uvideli, kako krivičen da je šolski sistem na Koroškem in da nau-čno ministrstvo že samo obsoja tak sistem. Prepričani smo, da bo tudi glede vogrške šole upravno sodišče razsodilo tako, da pri-demo tlačeni Slovenci do pravice.

Kat. narodne abiturijente, ki se name-ravajo posvetiti vseučiliškim študijam, opo-zarjamo, da si pravočasno preskrbe vse po-trebno za vpisovanje na visokih šolah. Vsakdo prinesi seboj vsaj en od sodnije po-trjen in s kolkom 1 K kolkovan prepis zre-lostnega izpričevala, več ubožnih listov (za visoke šole je poseben formular, naroča se lahko pri tajništvu S. D. Z. v Ljubljani), po-trjenih od farnega, občinskega in zemlje-knjižnega urada, in dvoje slik brez kartona za zглаševalno knjižico in izkaznico. V vse-učiliška mesta, priporočamo, da grede že s 1. oktobrom, da dobe lahko primerna stano-vanja. Naslovi naših akademičnih društev so: Dunaj, »Danica«, VIII. Schönborngasse št. 9, Parterre 4; Gradec, »Zarja«, Prokopi-gasse 12, II.; Praga, »Dan«, Vršilská ul. 1. Tam dobe navodila za vpisovanje. Dobra pojasnila glede študij in podpor daje »Kole-darček slov. kat. nar. dijaštva za l. 1911./12.« Naroča se pri »Kat. Bukvarni« za ceno 1 K 40 vin. — Za polovično vožnjo po južni in drž. železnici se prosi na ravnateljstvo južne oziroma drž. železnic v Trstu. Prošnji je treba priložiti potrdilo gimnazijskega rav-nateljstva, da je bil prošilec na gimnaziji oproščen šolnine.

Gospa Sveta. (Hišo dr. Praitsch-opfa) z inventarjem vred so kupile celov-ške Elizabetinke za 46.000 kron.

Škocijan v Podjuni. »(H o j s e t!)« Ju-huhu! Poroče se vršijo kar zaporedoma. Zelo dolg čas je postalo pri nas samcem. Iz Piskerč se je preselil k »boljši zakonski po-lovici« Ani Mihev, pd. Boštjanovi v Sinčovas Martin Miklavc, pd. Rivčev. Poročal ju je v sinški podružnici preč. gospod prošt dobrol-ski. — Iz Sinčevasi se je priženil k pd. Nem-činji, Ani Žiher v Srčah Šimen Guec. Ž njim smo pridobili spretnega cerkvenega pevca. — Gašpirčev Matija Pivk popelje na svoj novokupljeni dom k pd. Šuštarju v Voglah mlado gospodinjo Marijo Hojzl, pd. Štukovo v Srejah. — Bivša lastnica Šuštarjeve hiše, Frančiška Oraš, je na oklicu z Andrejem Hariš. — Vsem novoporočencem naše naj-prisrčnejše čestitke! Govori se, da bomo v kratkem še gledali več parov, ki si bodo pred oltarjem nudili roke in si obljubili zvestobo. Da bi le tudi vsi dosegli svojo zaželjeno srečo!

Obešenega so našli pred kratkim na Križni gori še mladega moža. V žepu je imel — »Arbeiterwille«.

Sinčaves. (U s m r č e n o) so našli na železniškem tiru začetkom preteklega tedna neko gospo iz Velikovca. Iz stanovanja se je baje odstranila z izgovorom, da gre na pokopališče molit.

Grebinj. (G o s p o d a r s k i s h o d) se vrši prihodnjo nedeljo v tukajšnjem Narodnem domu takoj po dopoldanski službi bož-ji. Govorila bosta dva živinorejska instruk-torja. Kmetje, gospodarji, udeležite se v naj-obilnejšem številu tega shoda. — Živinorej-ski odsek za Koroško.

Sveče. (N e z g o d e.) Vsled velikega po-manjkanja krme so nekateri posestniki pri-morani, da imajo svojo živino pozno v noč na paši. V temi lahko zaide katero živinče na železniški tir. To se je zgodilo že dvakrat ravno ob času, ko je vlak pridrdral. Obakrat se je zgodila nesreča. Prvokrat je bil povozen vol, drugokrat je dne 24. t. m. o pol 9. uri zvečer osebni vlak povozil lepo junico. Po-škodoval se je vsled tega železniški tir in prevrnil se je zadnji voz. Več vlakov je vsled tega imelo precejšnje zamude.

Vogrče. (S h o d.) Na kvaterno nedeljo se je pri »Škofu« ob povoljni udeležbi vršil popoldne velepomemben gospodarski shod, združen z občnim zborom podružnice slo-venskega šolskega društva. Gospod živino-rejski instruktor Fr. M a v h l e r nas je v iz-bornem govoru navduševal za pametno ži-vinorejo, nam stavil kot vzgled najboljših živinorejcev Švicarje pred oči in nam v krasnih besedah slikal lepoto in izredni po-men kmečkega stanu. Č. g. kaplan Ž e l p a nam je v zanimivih podobah opisal vzgoje-valni pomen šole, ki ima vplivati ne samo na razum, ampak tudi na srce, in povdarjal potrebo nadaljnje izvenšolske izobrazbe. Vrlima gg. govornikoma prisrčna hvala! Da bi le zlati nauki, ki smo jih slišali ta dan, kot dobra zrna padla tudi na rodovitna tla! Žalibog pa se tudi pri nas nahajajo ljudje, mladeniči žalostne figure, katerim je prava omika in izobrazba deveta briga in ki rajši razsajajo in motijo shod, kakor pa da bi po-slušali kaj pametnega. Oj ta nesrečni alko-hol! Pričakujemo pa, da se tak obžalovanja vredni dogodek, kakor smo ga doživeli zad-njo nedeljo v sicer dobrih Vogrčah, ne bo pripetil več!

Iz Djekš smo prejeli sledečo izjavo: Kot zastopnika dješke požarne brambe, pod-pisana obžalujeva, da se gospoda župnika Karola Hraba označuje kot sovražnika naše vrle požarne brambe, in izjavljava, da se dogajajo vsi tozadevni napadi na gospoda župnika brez najine in tedaj tudi brez ved-nosti celega društva. Omenjeni gospod so društvu pomagali in so zanj dosti storili. Zato je laž, kar je pisal dopisnik »Bauern-zeitunge« in »Freie Stimmen« dne 15. junija in dne 15. septembra zopet proti gospodu župniku. — Djekše, dne 22. septembra 1911. — Jožef Kitz l. r., poveljnik. — Anton Sla-manig l. r., blagajnik. — Ta izjava pove do-volj, s kakimi sredstvi da se bojujejo na-sprotniki proti slovenskim duhovnikom. Vsako priložnost porabijo, da udarijo po njih; če se zraven lažejo, da se kar kadi, če brezvestno sumničijo in namigavajo na reči, ki se jih ne upajo pisati, kaj to njim in listom mar! Nemškonacionalni čitatelji pa se tudi ne pritožujejo, saj takorekoč živijo od takih iz trte izvitih napadov! Značilno! (Pripomba uredništva.)

Dobrlavas. (N e m š k o n a c i o n a l n e m u učiteljstvu v spominsko knjigo, slovenskemu ljudstvu pa v prevdarek.) Ker se bliža zopet god presvitlega cesarja in bodo taki dnevi še večkrat prišli, je dobro in umestno, da pokličemo slovenskemu ljudstvu to-le v spo-min in preudarek: Da je p. n. učiteljstvo na naši petrazrednici po večini nemškonaci-onalnega mišljenja, je znano, a da je proti vsemu, kar je slovenskega tako nestrpno in protivno, kakor nam je pokazal cesarjev rojstni dan lani in letos v cerkvi pri sveti maši, nismo mislili. In kaj je bilo? Lani je naznanil katehet ustmeno šolskemu vod-stvu nalog mil. g. prošta kot postavnega go-spodarja v cerkvi in cerkvenih prostorih, da smejo po sveti maši šolski otroci s pevci na koru peti cesarsko pesem, a najprej slo-vensko, potem šele z ozirom na nekatere pri-čujoče nemške c. kr. uradnike tudi nemško. A učiteljstvo je otrokom ukazalo, naj pojo cesarsko pesem samo nemško in je ž njimi, ko so cerkveni pevci na koru začeli peti slovensko, cesarsko pesem pelo nem-ško. V istem času na koru slovensko, pred oltarjem pa nemško! Ali ni to motenje cerkvenega bogoslužnega reda? Ni to demon-stracija v cerkvi?! In letos se je 18. m. m. zgodilo ravno isto. Učiteljstvo je pelo s slo-venskimi otroci cesarsko pesem samo nem-ško, ne da bi počakalo, da dovršijo pevci pe-sem na koru slovensko. In tudi letos je po-ročal proštjnijski župni urad šolskemu vodstvu, samo da ne ustmeno, ampak pis-meno (uradno), kakšen red naj bo pri petju

cesarske pesmi. Poročilo je bilo enako lanskemu. In nemški nacionalizem ga je spet prezrl! V deželo treznega razuma in nepokvarjene pameti to ne more spadati, tembolj pa v deželo, kjer hoče vladati napuh in oholo preziranje najnavadnejših oblik omike in olike. Premisli v ta namen to-le: Šola postavno dvojezična, slovensko-nemška, otroci iz vseh kakih 15 nemških, samoslovenski (okoli 230), pa v cerkvi ne bi smeli peti cesarske pesmi najprej slovensko! Ali ni zadostna usluga Nemcem, če dovoli cerkvena oblast, da se sme v slovenski župniji peti cesarsko pesem tudi nemško? Ali ima mar slavno učiteljstvo mnenje, da je presvitli cesar samo cesar Nemcev, ne pa tudi Slovencev, da se protivi učiti in z otroci peti cesarsko pesem tudi slovensko? Slovensko ljudstvo, slovenski stariši slovenskih otrok, sodite sami, ali ni tako postopanje preziranje in nestrpnost do druge narodnosti? In ali se strinja to z državnimi šolskimi zakoni (V. § 71), ki predpisujejo, da mora učitelj učiti otroka ljubiti njegov rodni jezik? Mar morda misli šolsko vodstvo, ki je za to najbolj odgovorno, da mora nemški »Volksrat« vladati tudi v cerkvi? Šolska oblast pa naj poskrbi, da se tako motenje cerkvenega reda ne ponovi več! Naš državni poslanec Fr. Grafenauer pa ima tukaj zopet nov dokaz za svojo in našo od njega v državnem zboru in drugod že tolikokrat dokazano trditev, da je sedanji koroški šolski svet sistem protiljudski. — Slovensko ljudstvo, uči svoje otroke ljubiti svoj rodni slovenski jezik! — To pa, kar smo tu napisali, sicer ni več novo, a dobro je, da se včasih spominjamo tudi starih novic.

Belovče pri Dobrlivasi. (Letošnje žegnane) se pri nas ni obhajalo s tako slovesnostjo kakor prejšnja leta. Kriv temu je pa nemčurski, liberalni, štajercijanski duh, ki se je pri nekaterih ljudeh v naši vasi ugnezdil. Žal, da se to opaža tudi med nadebudnimi fanti nekaterih hiš. Ni čuda zavolj tega, da taki fantje niso več vneti za nobeno vzvišeno reč in je glavni namen njihovega mladega življenja le posvetno, nekrščansko razveseljevanje. Ni čuda potem tudi, da s takim duhom napojeni fantje letos niso hoteli streljati pri procesiji s sv. R. Telesom, so se pa v svoji neotesanosti tako daleč spozabili, da so isti dan zvečer tik cerkve, v kateri je gorela večna luč, s cerkvenimi topiči počastili znanega nemškutarskega liberalca iz Globasnice, ki je prihodnji dan obhajal svoj god in bil tedaj v gostilni pod cerkvijo navzoč. O fantje, tako daleč ste prišli v svojem dirjanju za liberalizmom in nemškutarstvom! Ali res mislite, da je tako postopanje vredno mladih ljudi? Ali niste sramotili s tem verskega čuta vseh dobrosmiselnih vaščanov in njih sosedov? Ali morete reči: ne? Vam veljajo zato besede svetega pisma: »Nehajte delati hudobno!« — Da se je pa liberalstvo v naši vasi tako daleč razpaslo, temu niso krivi toliko dotični fantje sami, ampak glavna krivda zadene štajercijansko gostilno v tej vasi, ki s »Štajercem« in pogostimi plesi mladino pokvarja (ter stoji zaradi tega med krščanskimilečim ljudstvom na slabem glasu in bi se lahko postavila v omenjenem oziru za zgled, kakšna naj bi gostilna ne smela biti. Vi značajni slovenski mladeniči pa nikdar na taka pota, ampak vsi, kar vas je v Belovčah, Homecu, Dobravi in Kokiju, za cilji slov. kat. izobraževalnega društva in »Slovenske Straže«!

Dobrlavas. (Občinske volitve) so nam prinesle ta-le občinski odbor: Prvi razred: K. Higersperger, c. kr. deželnosodni svetnik, dr. V. Grassl, okrožni zdravnik, A. Dreo, šolski ravnatelj v p., J. Koherer, učitelj, M. Brugger, gostilničar in R. Taurer, trgovec. Drugi razred: S. Kurat p. d. Pintar v Dobrlivasi, V. Komar p. d. Komar v Lovankah, J. Vesel p. d. Florijan v Bukovju, A. Cesar p. d. Dajčman v Sinčivasi, J. Serno p. d. Serno v Vogljah in L. Kumer p. d. Ilgo v Kazazah. Tretji razred: T. Sumnič p. d. Sumnič v Sinčivasi, L. Oraš p. d. Primožič v Vogljah, Jož. Lipuš p. d. Pižovnik v Priblivasi, Jan. Lipnik p. d. Pižovnik v Kazazah, J. Plavec p. d. Sekol v Kokiju in T. Ulbing, provizor v Kazazah.

Velikovec. (Zakaj ne storijo?) Lansko leto, dne 5. julija so tukajšnji občinski volivci na zborovanju pri Kollorosu

sprejeli sklep, da se naj mestne občinske seje objavljajo v časopisih, kakor se godi to po drugih mestih. Toda do sedaj se to ni izvrševalo. Občinski volivci imajo vendar pravico, da izvejo, o čem se pogovarjajo, kaj sklepa in kako gospodarijo z občinskim premoženjem tisti gospodje, katerim so volivci, zlasti davkoplačevalci izročili ta važen in odgovoren posel. Slovenski pregovor pravi: »Obljuba dela dolg«. Morebiti pa se bojite s svojimi sklepi v javnost? Morebiti so zato morali pri zadnjih volitvah volivni kandidati podpisati neko izjavo, delovati v nemškonacionalnem duhu, sicer se jih ni volilo. Ali obstoji nemškonacionalni duh v tem, da se dane obljube ne izpolnujejo, in da se ta duh boji javnosti?

Dobrlavas. (Pod mežnarjevo komando.) Kadar vidimo Dreverjevih očeta, našega mežnarja in g. dohtarja v potu obraza po naših vaseh letati, tedaj vemo, da so volitve pred pragom. Želeti bi bilo sicer, da bi naš mežnar rajši cerkve pridnejše pometal, pa kdo bode metlo komandiral, kadar je občina v nevarnosti in seveda je mežnar prvi poklican, da jo reši. Dobro vedoč pa, da se za njo nihče ne zmrda, gre vabit na delo tudi Dreverjevih očeta, ki jih najde v silnih skrbeh že pripravljenih, saj se gre tudi za njihov stolec in tem ljubše se pridružijo, ker jim mežnar obljubi, da hoče koleselj vpreči. Pa tudi očeta, ki si svesti, da so jih že vsi sili ter se ne bode dalo kaj posebnega opraviti, treba bo torej poklicati še tretjega, g. dohtarja. G. dohtar tupatam tudi kako žalbo brezplačno dajo in pa pijače plačajo, mnogo pijače! Kje, kdaj in komu, sami najboljše vedo. Če so tudi nekateri možje tako trdovratni, da jih ne omeči niti žalba, niti pijača, a druge pa že požegeče taka reč do živega. Bode li še prostora tudi za g. dohtarja v koleseljnu? O seveda, seveda, pravijo očeta, bodem pa jaz svoj trebušček bolj v se potegnil. Dobrolovaška trojica je tedaj srečno v koleseljnu nabašana, sedaj pa hajd naprej od vasi do vasi, od hiše do hiše, kakor bi za mežnarja biro pobirali, dokler — mežnarjevo kljuse ne omaga, kajti možicelj krmil večinoma le z dolgim ovsem pod rep, tak pa, pravijo, če je tudi dolg, vendar baje ne nosi daleč. Kaj pa sedaj počnemo? Na kolesa, komandira mežnar, zakaj imamo pa kolesa! Pa jaz s svojim trebuškom, tarnajo očeta. E, vi pa ostanete enbart doma, pa zevajte za naju, saj ste počitka potrebni, zato ste penzionirani. S skrbi polno glavo gledajo očeta za odišlimi, liki skrbna koklja za račkami, ki so ji po vodi ušle, rada bi za njimi, a ne zna plavati. G. dohtar pa se s tako naglico na kolo nabašejo, da pozabijo klobuk in jopič doma ter drivajo v samih hlačkah in čikelnu od bajte do bajte, kakor bi iz vseh oken že kolera zijala. Plod naporenega dela znači globok oddihljaj povsodi pričujočega očeta. Oj visoko častiti mežnarček, kako sem vam hvaležen, da ste s svojo mogočno roko držali tudi moj stolec, da se ni porušil, rešili ste občino, saj jo bode sedaj nenadomestljiva moja modrost še nadalje zamogla osrečevati — oj srečna domovina! Umevno, da mežnar sedaj visoko nosi glavo, češ, jaz delim in rušim občinske stolice, kdor se meni ponižno klanja, bo sedel, kdor se ne vpogne, bo ležal. Res je sicer, da ti komandiraš, pa v potu obraza pomagali so ti vendarle tudi g. dohtar, torej ne bodi tako samopašen, ampak bratsko si delita slavo. Po volji pa bi nam bilo vsem, ko bi hoteli gospod tvoje mučne skrbi olajšati s tem, da te cerkvene službe oprostijo. Potem bi naša fortschrittlich stranka vsaj ne bila tako strašno »klerikalna«, kakor je zdaj, da se da komandirati celo od — mežnarja!

Bekštanj. (Razdružitev zdruge.) »Finkensteiner Dampfmolkerei-Genossenschaft v Mallosig«, ustanovljeno leta 1900, so sklenili zadrugarji v nedeljo, dne 24. kimovca, na tozadavnem občnem zboru v Kofflerjevi gostilni v Malošah razpustiti. Likvidacijo izvrši sedanji odbor, pomnožen z nekaterimi zaupniki, izvoljenimi v to svrhu. Bilanca nam kaže z 31. decembra 1910 sledeče postavke: Aktiva: Blagajnične gotovine 31. decembra 1910 505 K 31 h, tirjatve 810 K 92 h, tirjatve na obrestih 70 K, vrednost hiše 9961 K 56 h, oprava 3521 K 87 h, odštevisi 5odstotno obrabo 176 K 09 h, tedaj 3345 K 78 h, skupno 14.693 K 57 h. Pasiva: 84 zadružnikov s 87 deleži po 20 kron 1740 K, brezobrestni dolg pri deželni bla-

gajni 2800 K, dolg pri deželni združni zvezi (obrestovan) 2800 K, zadružnikom (»Reinvermögen«) 7353 K 57 h, skupno 14.693 K 57 h. Ker so te suhe knjigovodske številke našemu ljudstvu težko ali celo neumljive, hočemo približno izračunati, koliko je najmanj vsak zadružnik na en delež vtaknil gotovine v to podjetje, skupni znesek, še obstoječi dolg in vsemu skupaj postaviti nasproti približno vrednost vseh aktiv, to je premoženja zadruga. 1. 84 zadružnikov s 87 deleži po 20 K je vplačalo 1740 K. 2. 84 zadružnikov s 87 deleži je vplačalo 10.179 K v gotovini, da so se pokrili dolgov deloma. 3. Vsak zadružnik je vplačal po 10 K, da so se napravile najpotrebnejše hišne poprave, skupaj torej 870 K. K točki 1. obresti od 1900 do 1911 po 4 odst. (11 let) 765 K 60 h. K točki 2. obresti od všteti 1909 do 1911 po 4 odst. (3 leta) 1221 K 48 h. K točki 3. obresti od 1909 do 1911 po 4 odst. (3 leta) 104 K 40 h. Skupaj 14.880 kron osemindesetdeset vin. Vsak zadružnik z enim deležem je vtaknil v to podjetje najmanj **170 K 04 h**, ker moramo strokovnjaško računati tudi obresti od kapitala. Svota **14.880 K 48 h** velja skoraj kot izgubljena ter se bo zguba pri tem znesku le za toliko zmanjšala, kot se bo za hišo in opravo več skupilo, kakor znaša še sledeči danes obstoječi dolg: a) deželni blagajni 2800 K, deželni združni zvezi 2800 K, skupaj 5600 K. Ta dolg se namerava poravnati s prodajo hiše in mlekarske oprave, ker drugih aktiv sploh ni. Pri poljudni naštevi smo mi še všteli knjižne terjatve. Blagajnične gotovine je toliko, da je pri približni oceni sploh ni treba upoštevati. Upanje obstaja, da dobe zadružniki pri ugodni in vestni prodaji hiše in oprave, ki se danes ceni skupaj nad 6000 K, še nekaj nazaj ter da bo končno znašala izguba enega zadružnika upoštevaje naš predstoječi račun približno 160 K. — Likvidacijski odbor namerava prodajo hiše in oprave naznaniti v več listih, v svrhu kolikor mogoče ugodne prodaje. Ustanovitev te zadruga je bil nemškonacionalni bum-bum. Duševni oče je bil g. potovalni učitelj Schumy.

Ruda. (Nemški Schulverein) je tudi za našo šolo lani daroval 5000 K. Z denarjem torej hočejo Nemci nas uničiti. In kedo so ti, ki nabirajo denar za to nepotrebno ponemčevalno društvo? To so ljudje, ki so pristaši »pročodrimovske« ali lutrištranke, ki berejo lutrovske nemške časopise: »Bauernzeitung«, »Freie Stimmen« in »Štajerca«, in ki pri volitvah gredo zmiraj rajše z luteranci, kakor pa z dobrimi slovenskimi katoličani. Žalostne posledice pa potem tudi ne izostanejo. Saj imamo ravno na Rudi svarilen zgled. Kmet Orišnik p. d. Mavhler, je vedno bil pristaš te stranke ter je prebiral zgoraj omenjene časopise in konečno je odpadel od katoliške vere. Slovenci, proč s takimi časopisi, če hočemo ostati katoličani!

Sveče. Občni zbor izobraževalnega društva »Kočna« se je prav dobro obnesel. Gosp. predsednik Andrej Pak je otvoril shod in dal besedo odbornikom, ki so podali sledeče poročilo. Tajnik: Društvo ima 70 članov; kakor vsako leto, smo tudi letos imeli redne shode z igrami in poučnimi govori. O Božiču se je vršil socialni kurs, ki pa je bil od višje oblasti prepovedan vsled kuge pri goveji živini na gobcu in parkljih. Meseca suša je bilo ustanovljeno telovadno društvo Orel, h kateremu so pristopili fantje iz Sveč in Št. Janža. Blagajnik: Društvo je imelo v drugem upravnem letu dohodkov 317 K 92 vin., stroškov pa 285 K 72 vin. V blagajni je sedaj gotovine 32 K 20 vin. Dalje ima društvo imetja v vrednosti 600 kron. V »Čebelico« je bilo vloženih 1080 K, vzdignjenih 50 K. Knjižničarka gdca Rezika Pak poda sledeče poročilo: Društvo ima 370 knjig. Prebralo se jih je okrog 200. Društvo ima naročene tudi sledeče liste, ki so vsakemu na razpolago: Slovenec, Mir, Naš Dom, Mladost, Zlata Doba, Bogoljub. Knjižnica je odprta vsako nedeljo od 10. ure in popoldne po blagoslovu. Nato je imela kratek govor, v katerem je razvijala sledeče misli: Društveniki, pridno se poslužujte knjig, da izpolnite svojo izobrazbo, katera nam je vsem tako potrebna, zlasti mladini, na kateri sloni prihodnjost. Ko stopita mladenič in dekle v svet, bi se morala resno vprašati, kam ju vodi pot, ki sta jo ravnokar nastopila. Vprašati bi se morala, ali bosta kos

Pijte samo „Tolstovrško slatino“

ki je edino slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda.
Naroča se: Tolsti vrh, p. Guštanj, Koroško.

Od vsakega zaboja plača podjetje 20 v. v društvene narodne namene, kamor naročnik določi.

vsem nevarnostim, ki ju čakajo v življenju? Kajti liberalizem je napel danes vse moči, da že v mladih srcih zamori vsak verski čut. Da zabranimo ta protiverski naval, smo zasnivali društvo s krščanskimi načeli, da zbiramo mladino in vse dobromisleče ljudstvo. Zatorej mladina, zlasti vi dekleta, pridite v naš krog, da se izobrazimo in tako pripravljamo za svoj vzvišeni poklic, ki nas čaka v življenju. Dekleta in ženstvo sploh se premalo zavedamo, kako važna naloga nam je poverjena v človeški družbi, namreč vzgoja. Ker od vzgoje mladine je vse odvisno. Glede vzgoje bi se moralo ženstvo temeljito izobraziti, da vzgoji nov, krepak in veren rod. Zato pa vabim vas, dekleta, še enkrat: Pridite v naš krog, da se učimo in zopet učimo, da varujemo svojo čast, katera je največje bogastvo vsakega dekleta. Č. g. kaplan Valentin Mörtl so pozvali društvenike, da se pridno poslužujejo knjižnice, v kateri leži takorekoč zaklad. V svojem govoru so se spominjali delovanja prejšnjega č. g. kaplana Joso Rudla, kateremu smo zaklicali krepak »Živijo! Č. g. Joso Rudl so bili izvrsten organizator in vzgojevalatelj mladine. Nam ostanejo v vednem spominu. Nato se je izvolil z malo izjemo stari odbor, č. g. Mörtl pa kot društveni konzulent. Ob koncu se je vršila igra »Tri sestrec«.

Št. Jakob v Rožu. Na praznik Marijinega imena se je vršil skupen shod vseh Marijinih družb na Koroškem, in sicer opoldne v romarski cerkvi v Podgorjeh s sledečim sporedom: Ob pol 10. uri slovesen vhod v cerkev v procesiji z družbenimi znaki in zastavami. Ob 10. uri slovesna pridiga na čast Materi Božji, pridigal je č. g. prelat Martin Ehrlich. Potem je bilo skupno sv. obhajilo. Po sv. maši odhod v Št. Jakob, kjer je bil skupen obed v »Narodnem Domu«. Popoldne blagoslov s petimi litanijami. Po blagoslovu je bil shod v dvorani »Narodnega Doma«. Gospod Ražun, župnik v Št. Jakobu, pozdravi vse navzoče ter izrazi svoje veselje nad obilno udeležbo, ki jasno priča spoznanje in zavednost slovenskih mladenk. Nato nastopi vodnica šentjakobske Marijine družbe gdčna Uršula Gabruč, ki istotako v poljudnih in ginjenih besedah pozdravi svoje sestre ter jih navaja k vztrajnosti in medsebojni ljubezni. Za tem stopi na oder kot zastopnica celovške Marijine družbe gdčna Micika Miglar, katera s pravo deklislo navdušenostjo svari pred izdajstvom najdražjih svetinj, ki nam jih hoče nemški nupuh iztrgati. Tajnica medgorske Marijine družbe razloži dolžnosti slovenske mladenke napram Bogu in slovenskemu narodu ter ojači potrebo edinosti in sloge, ker le v slogi je moč in napredek slovenske mladine. Nato je g. dr. Arnejc, župnik v Žrelcu, narisal nevarnosti plesa za mladino, ki je posebno pri nas na Koroškem tako močno vkoreninjen in ki je prava rakrana na telesu slovenskega naroda. Pozival je dekleta Marijine družbe, naj se vsaj ona izogibljejo plesa, da ne bodo več hodili mladeniči po neveste na plesišče, ampak v Marijino družbo. »Ker vi ste bodočnost našega naroda, v vas gledam bodoče matere, in ako boste pošteni slovenska dekleta, boste enkrat poštene zakonske žene, prave krščanske matere, ki pa so v stanu prenoviti rod. Na vam torej je ležeča bodočnost našega naroda; ako torej hočete rešiti slovenski narod, pustite ples. Proč s plesom, ki ubija značaje, proč z njim iz naše slovenske Koroške! In prerodili bomo narod, ker sila je z nami in Marija.« H koncu povzame besedo č. g. Janez Kalan, škofijski vodja Mar. družb iz Ljubljane, kateri nam prinaša pozdrave iz prijazne Kranjske. Navdušeno pozdravi vsa dvorana, ko je spoznala v osebi govornika gospoda urednika »Bogoljuba«. Gosp. govornik izrazi željo, da bi se Marijine družbe na Koroškem bolj pomnožile in poživile, le deset Marijinih družb steje cela slovenska Koroška; naj bi bilo več zanimanja za to prepotrebno stvar. Grajal nas je, da se Korošci glede Marijinih družb ravnamo preveč po polzevem vzgledu. — In še mnogo lepih naukov smo slišale iz ust gosp. urednika. In le prehitro je prišel čas, ko se je bilo treba odpraviti domov. Došlo

je nad 200 mladenk, ki so se ta dan res navdušile za versko in narodno stvar. Dal Bog, da bi ta shod obrodil obilnih uspehov, da bi se naše želje o boljši bodočnosti tudi uresničile. Vam pa, drage mladenke, kličem: Ne zabite, kar ste slišale na shodu, podajmo se neustrašeno na delo za slovensko stvar! Posvetimo svoje mlade moči našemu zatiranemu narodu, držoč se gesla: Z Bogom in Marijo za slovensko domovino! — Slovenska mladenka.

Društveno gibanje.

Podporno društvo za slovenske dijake Koroške v Celovcu ima svoj občni zbor za leto 1911. dne 12. vinotoka ob 4. uri v pisarni Družbe sv. Mohorja. Prošnje za podpore naj se pravilno frankirajo, da ne bo treba kazni plačevati, kar se je že večkrat zgodilo.

Seja Slov. kršč. soc. zveze za Koroško se vrši v četrtek, dne 5. oktobra ob 2. uri popoldne v prostorih male dvorane hotela »Trabesinger« v Celovcu. Društva, pošljite zastopnike. — Odbor.

Škocijan v Podjuni. Izposojevanje knjig iz društvene knjižnice se s 15. vinotokom t. l. ustavi. To pa radi tega, da se vse knjige nanovo pregledajo, preštejejo, slučajno v vezavi poškodovane popravijo, da se sploh knjižnica znova uredi. Vsi člani, ki imajo izposojenih knjig doma, jih naj do 15. vinotoka zanesljivo vrnejo. S 1. listopadom t. l. pa se zopet prične nadaljno redno izposojevanje.

Škocijansko »Bralno društvo«.

Št. Janž v Rožu. »Slovensko katoliško izobraževalno društvo za Št. Janž in okolico« napravi v nedeljo, dne 8. oktobra v Št. Janžu ob pol 4. uri popoldne v prostorih gostilne pri »Tišlerju« zborovanje. Govornik g. dr. Ehrlich iz Celovca. Po zborovanju napravi telovadni odsek omenjenega društva javno telovadbo, pri kateri sodeluje tamburaški odsek. Spored telovadnega odseka: 1. proste vaje, 2. vaje na orodju (drog), 3. moreška. Vstopnina 20 vin., članom društva prosto. K obilni udeležbi vabi odbor.

Književnost.

Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Zbral dr. Franc Kos, c. kr. profesor. Tretja knjiga (l. 1001—1100). V Ljubljani, 1911. Založila in izdala »Leonova družba« v Ljubljani. Tiskala »Katoliška tiskarna«. Str. 327. Tržna cena III. knjige 6 K, za ustanovne in redne člane »Leonove družbe« 4 K, za podporne člane 5 K, vez (če je izvod vezan) 2 K 20 vin. Knjiga, že davno potrebna. Gospod profesor Kos in »Leonova družba« sta si z izdajo gradiva za zgodovino Slovencev stekla veliko zaslugo. Tako književno podjetje zasluži vsestransko podporo. Stvarno kritiko prepuščamo strokovnjakom.

»Responsorija« ad missam in tono solemni. Harm. Anton Foerster. Cena: prosto na papirju 25 h, na kartonu nalepljeno 55 h. Prirejeno za mešan zbor. Dobiva se v »Katoliški bukvarni« v Ljubljani. S tem delom bo ustrezno zlasti organistom novincem. Zeleti pa je, da si ta responsorija in svrhu enakega respondiranja naročijo vsi slovenski organisti, oziroma cerkvena predstojništva.

Zbirka najlepših slovenskih koračnic, plesov in pesmi. Vsebina: V. Parma: »Mladi vojaki«, »Skoz vas«; A. Jakl: »Našim rojakom«, »Pozdrav z Dolenjske«, »Pozdrav z Bleda«, »Regiment po cesti gre«; V. Parma: »Triglavske rože«; M. Rožanc: »Moje sanje«; V. Parma: »Zora vstaja« (iz »Rokovnjači«), »Ptička« (iz »Legionarji«). Zaloga in lastnina Rihard Drischel, Ljubljana, Kongresni trg. Cena 3 K 60 h. Str. 37. Zadnji dve točki so za sopran s spremljevanjem klavirja; prvim dvem skladbam je podloženo tudi besedilo. Ostali komadi so za klavir. Ljubiteljem lahke, vesele slovenske glasbe priporočamo!

Za kratek čas.

Nabira J. M.

Sumljiva kretnja.

Predsednik abstinentnega društva se vzdigne v zboru abstinentov k pozdravu:

»Predno začnemo razpravljati naše, glede važnosti in nujnosti vsa sedanja svetovna vprašanja presegajoče vprašanje, pozivljam vas, da se vzdignete ter vzamete v povzdignjene desnice večno sveti simbol naših teženj: steklenico studenčnice ter jo izpijmo z največjim entuziazmom...«

Vsi nesejo kupice k ustnicam, predsednik pa prej pihne čez površje svoje kupice, kakor bi hotel odpihniti — pene...

Napisi v gostilnah.

1.

Če rad bi pil ga ti pri meni na kredo,
Ostani doma in lizaj z ženkico skledo!
Če pa denar ti v žepu polnem cinglja,
Tedaj pa k meni letita hitro oba!

2.

Dobro pivo,
Kapljice domače,
Zmirom zanimivo,
Goste smehljajoče
Rad imam
Vsaki dan
Do polnoči
Vse žive dni!

3.

Vsak dan se v delo vpreži,
Cel teden vleci kot vol,
V nedeljo pa k meni pribeži
In lajšaj tu trud si in bol!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Gdč. M. L.: Hvala za poročilo! Prav imate! Tudi jaz sem pričakoval od prave strani pravočasnega poročila, pa ga ni bilo. Bog nam je pa dal zmogne in dobre mladenke, da morejo nadomestiti tudi mlade »gospode«. Narodne pozdrave! — **Belovče:** Hvala, smo prejeli že od druge strani. — **Št. Jakob v R.:** Ravnotako!

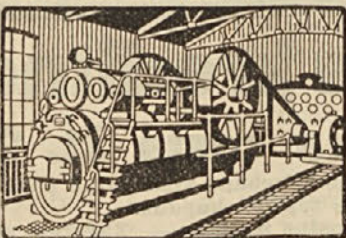
Organist in cerkovnik

se sprejme takoj. Župnijski urad Javorje, pošta Črna pri Prevaljah, Koroško.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Podružnica Dunaj, III., Heumarkt 21.

Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem.

Izvirna sestava Wolf 10—800 HP.

Najbolj dovršeni in gospodarski stroji za industrijo in poljedelstvo.

Vseh izdelkov nad 800.000 HP.

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

Loterijske številke.

Brno, 20. septembra: 30 6 60 65 2
Linc, 23. septembra: 4 68 17 71 30
Trst, 23. septembra: 33 46 13 10 83

Tržne cene v Celovcu

21. septembra 1911 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litr. (biren)	
	od	do	K	v
Pšenica	—	—	24	60
Rž	21	1	22	48
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—
Oves	18	62	19	48
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	8	87
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	5	50	7	50
" kisló	3	—	5	—
Slama	3	50	4	—
Zelnate glave po 100 kos.	18	—	20	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	20
Sur. maslo (putar), 1	2	80	3	60
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	20	2	30
" sur. 1 "	2	10	2	20
Svinjska mast 1 "	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	12	—	14
Piščeta, 1 "	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	40
30 " " mehka, 1 "	2	60	3	—

Živina	Počrez		100 kilogr.		Prignalo	Prodalo
	od	do	od	do		
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	600	—	—	—	2	2
" za vožnjo	340	580	—	—	30	14
Junci	320	410	—	—	3	3
Krave	280	590	76	80	62	28
Telice	340	—	—	—	1	1
Svinje, pitane	—	—	—	160	3	3
Praseta, plemena	12	60	—	—	254	130
Ovce	—	—	—	—	—	—

Odda se služba

mežnarja in organista

v Timenici. — Dohodki so: K 216— letne plače, K 60— ustanov, prosto stanovanje in njiva, ki obsega 3 1/2 birnjev posetve. Prošnje naj se pošljejo župnijskemu uradu v Timenici, pošta Škofjivod pri Celovcu.

Žaga

z vodno silo in tovarna za umetno in stavbinsko mizarstvo se da takoj v najem. Vse leži blizu trga in kolodvora. Več pove F. H., Gutenstein, Koroško.

Vzgojišče za deklice

(internat)

čč. šolskih sester v Narodni šoli Družbe sv. Cirila in Metoda v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem. V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih. Šolsko leto se prične dne 4. novembra t. l. Plačila 26 kron mesečno. Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Jako redka prilika!

Neka tovarna mi je zaupala direktno razprodajo po elementarni nezgodi rešenega blaga, to je mnogo tisoč krasnih, težkih

flanelnih odev

v lepih, najnovjših vzorcih in modernih barvah z le neznatnimi, nevidnimi madeži vsled vode. Te odevje so gotovo praktične za vsako hišo, za postelje in osebe, so zelo fine, gorke in močne, okrog 190 cm dolge in 135 cm široke. Pošljem po povzetju 3 kose krasnih, jako finih, v vseh modernih barvah in vzorcih za 9 kron, 4 kose odev za gospodinjstvo za 10 kron. Vsak cenjeni čitatelj tega oglasa naj zaupljivo naroči. Z mirno vestjo lahko trdim, da bo vsakdo s pošiljateljivo zadovoljen.

OTON BEKERA, c. kr. nadpaznik finančne straže v p. Nachod (Češko), tovarniška zaloga 2—8.

Jožef Božič v Celovcu

Beljaška cesta št. 14

trgovec z mešanim blagom

kupuje in prodaja vsakovrstne deželne pridelke, kakor žita, maslo, sir, jajca, mleko itd. Zlasti priporoča

patentirano olje za večno luč in oglje za kadilnice

vsakovrstno kadilo, francoski in navadni stenji, voščene in druge cerkvene sveče itd.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Lovske puške

vseh se stav, priznana delo prve vrste, z najboljši m strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omeje. zavezo v Borovljah na Koroškem.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Zaradi bodočega novozidanja

hiše je krojno blago po :: **znižanih cenah** naprodaj.

Za prekupce posebne cene.

Z velespoštovanjem

ANTON RENKO, Celovec, vogel Novi trg in Kramerjeve ulice.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Gena: Mehko vez. K 6.—, za družnike K 4.40, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 9.20, za družnike K 6.80, po pošti franko K 1.— več.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 5.000.000.

Rezervni fond čez K 600.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spjjetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.